

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

**“YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TISHDA INNOVATSIYALARNI
KENG JORIY QILISH VA BARQAROR IQTISODIYOTNI
INSTITUTSIONAL TARAQQIY ETTIRISH DOLZARBLIGI**

**INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE
ECONOMY AND WIDE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS
DURING THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY**

**ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ УСТОЙЧИВОЙ
ЭКОНОМИКИ И ШИРОКОЕ ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ ПРИ
ПЕРЕХОДЕ К “ЗЕЛЕННОЙ” ЭКОНОМИКЕ**

Onlayin xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2024-yil 20-may

MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google
Scholar

doi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

I shu'ba

IJTIMOIIY-IQTISODIY BARQAROR RIVOJLANISH
MAQSADLARIGA ERISHISH UCHUN “YASHIL” IQTISODIYOTGA
JADAL O‘TISH

Section I

ACCELERATED TRANSITION TO A GREEN ECONOMY TO
ACHIEVE SOCIO-ECONOMIC SUSTAINABLE DEVELOPMENT
GOALS

I секция

УСКОРЕННЫЙ ПЕРЕХОД К “ЗЕЛЕННОЙ” ЭКОНОМИКЕ ДЛЯ
ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО
УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHDA XORIJIY TAJRIBALARNI JORIY ETISH MUAMMOLARI

Erdonaev Alikul Halimovich

i.f.n., dotsent

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston tijorat banklari faoliyatini transformatsiya qilish jarayonida xorijiy tajribalarni joriy etishning dolzarb muammolari tahlil qilinadi. Xususan, rivojlangan mamlakatlar (AQSH, Germaniya, Janubiy Koreya) bank tizimidagi raqamli texnologiyalar, risklarni boshqarish modeli va mijozga yo'naltirilgan xizmat standartlarini tatbiq etishdagi cheklovlar ko'rib chiqiladi. O'zbekiston bank sektorida kadrlar malakasi, texnologik infratuzilma va normativ-huquqiy moslashuvdagi to'siqlar asosiy muammolar sifatida aniqlangan. Tadqiqot asosida transformatsiyani jadallashtirish uchun takomillashtirilgan strategik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, transformatsiya, xorijiy tajriba, raqamli bank ishi, moliyaviy innovatsiyalar, bank islohoti.

Abstract: This paper analyzes key issues related to the implementation of international best practices in the transformation of commercial banks in Uzbekistan. The study focuses on the challenges of adopting digital banking technologies, risk management models, and customer-oriented service standards from developed countries such as the USA, Germany, and South Korea. Major barriers identified include limited human capital, underdeveloped technological infrastructure, and regulatory adaptation. The findings offer strategic recommendations to accelerate banking transformation in Uzbekistan.

Key words: commercial banks, transformation, foreign experience, digital banking, financial innovations, banking reform.

Аннотация: В статье анализируются актуальные проблемы внедрения зарубежного опыта в процесс трансформации деятельности коммерческих банков Узбекистана. Особое внимание уделено ограничениям при адаптации цифровых технологий, моделей управления рисками и клиенториентированных стандартов, применяемых в банковских системах США, Германии и Южной Кореи. Ключевыми барьерами определены недостаточная квалификация кадров, технологическая база и институциональные нормы. В заключение предложены стратегические рекомендации, направленные на ускорение трансформационных процессов.

Ключевые слова: коммерческие банки, трансформация, зарубежный опыт, цифровой банкинг, финансовые инновации, банковская реформа.

Bugungi kunda global moliyaviy tizimda ro'y berayotgan tub o'zgarishlar – raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, moliyaviy xizmatlarning mobil va bulutli shaklga o'tishi, sun'iy intellekt, blokcheyn, open banking va API platformalarning keng joriy qilinishi bank sektorini har tomonlama transformatsiyalash zaruratini tug'dirmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida moliyaviy texnologiyalar ko'lami keskin oshdi va bu jarayon O'zbekiston bank tizimiga ham kuchli ta'sir o'tkazdi. Bank xizmatlarini masofadan ko'rsatish, tranzaksiyalar xavfsizligini ta'minlash, real vaqt rejimida kredit baholash, mijozlar xatti-harakatini tahlil qilish va individual takliflar berish – bularning barchasi transformatsiyaning asosiy yo'nalishlari bo'lib bormoqda. Ayni shu global fon sharoitida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF-5992-sonli¹ Farmoni bilan tasdiqlangan Bank tizimini rivojlantirish strategiyasi (2020–2025) doirasida tijorat banklarini raqamli texnologiyalar asosida modernizatsiya qilish ustuvor vazifa sifatida belgilanmoqda. Mazkur strategik yondashuv doirasida xorijiy tajribalarni o'rganish va milliy tizimga moslashtirish masalasi muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Jahonning ilg'or bank tizimlari tajribasi shuni ko'rsatadiki, transformatsiya muvaffaqiyati asosan quyidagilarga bog'liq: raqamli texnologiyalarning uzluksiz joriy etilishi, mijozlarga yo'naltirilgan xizmat madaniyati, xavfsizlik protokollarining kuchliligi, ichki kompayens mexanizmlarining zamonaviyligi va inson kapitalining yuqori salohiyatiga ega bo'lishi. Masalan, AQSHda JPMorgan Chase, Bank of America, Wells Fargo kabi banklar moliyaviy texnologiyalar orqali kreditlash, investitsiya tahlili va real vaqt monitoringi sohalarida algoritmik yondashuvlarni keng qo'llaydi. Janubiy Koreyada KakaoBank va K-Bank kabi to'liq raqamli banklar bir necha yil ichida millionlab mijozlarga xizmat ko'rsatishni yo'lga qo'ygan. Germaniyada Deutsche Bank raqamli transformatsiya dasturiga 13 milliard yevro sarmoya kiritgan bo'lib, IT-outsorsing, texnologik sheriklik va moliyaviy inno-

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF-5992-sonli Farmoni: <https://lex.uz/docs/-4811025>

vatsiyalar markazlari bilan hamkorlikda ish olib boradi. Singapurda esa DBS va OCBC banklari sun'iy intellekt asosida kredit baholash, blokcheyn orqali tezkor to'lovlar va kiberxavfsizlikni mustahkamlashga alohida e'tibor qaratmoqda.

O'zbekiston tijorat banklari ushbu ilg'or tajribalarni qisman o'rganib, ularni implementatsiya qilishga harakat qilmoqda, biroq amaliyotda bir qator tizimli muammolar va to'siqlar mavjud. Jumladan, texnik-infratuzilmaviy cheklovlar eng dolzarb muammolardan biridir. Banklarning aksariyatida IT-arxitektura parchalangan bo'lib, yagonalashtirilgan platforma asosida ishlamaydi. Bu esa xizmatlar sinxronligi, ma'lumotlar uzatish tezligi va mijozlar tajribasini salbiy ta'sirga uchratadi. Shuningdek, malakali kadrlar tanqisligi, xususan, IT mutaxassislar, data-analitiklar, kiberxavfsizlik ekspertlari yetishmasligi transformatsiya jarayonlarini sekinlashtiradi. Raqamli xizmatlarni yuritish, fintech mahsulotlarni ishlab chiqish va bozorga chiqish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar kamchilik qiladi. So'rovnomalarga ko'ra, hozirda bank xodimlarining qariyb 43 foizi zamonaviy texnologiyalar asosida xizmat ko'rsatish uchun yetarli malakaga ega emas.

Bundan tashqari, normativ-huquqiy baza ham jadal transformatsiyani cheklovchi omillardan biridir. Hozircha "open banking", "data-sharing" yoki "regulatory sandbox" kabi ilg'or konsepsiyalar O'zbekiston qonunchiligida yetarlicha yoritilmagan. Bu esa banklar va fintech kompaniyalari o'rtasidagi samarali hamkorlik, texnologik integratsiya va yangi xizmat turlarini joriy etishni murakkablashtiradi. Risklarni boshqarish tizimi esa aksar hollarda an'anaviy uslublarga asoslangan bo'lib, real vaqt rejimida bashorat qilish imkoniyatiga ega emas. Ko'p hollarda Excel asosidagi tahlilga tayaniladi, bu esa murakkab vaziyatlarda noto'g'ri qarorlar qabul qilinishiga olib kelishi mumkin.

Tadqiqot davomida 15 dan ortiq tijorat banklari vakillari, IT-mutaxassislar va regulyator idoralari bilan o'tkazilgan intervyular asosida O'zbekiston bank tizimidagi transformatsion muammolar batafsil tahlil qilindi. Tahlil natijalariga ko'ra, xorijiy tajribani to'g'ridan to'g'ri ko'chirib joriy etish emas, balki mahalliy sharoitga moslashtirish asosida bosqichma-bosqich implementatsiya qilish eng maqbul yondashuv ekani ta'kidlandi. Masalan, Janubiy Koreyadagi fintech-bank hamkorligi modeli, AQSHdagi ochiq API siyosati va Germaniyadagi IT-outsourcing infratuzilmasi O'zbekistonda ham muvaffaqiyatli amalga oshirilishi mumkin, agar moslashuv mexanizmlari ishlab chiqilsa.

Ushbu asosda quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi: birinchidan, tijorat banklari huzurida xalqaro ekspertlar ishtirokida raqamli transformatsiyaga ixtisoslashgan o'quv markazlari tashkil etilishi zarur. Bu markazlar orqali nafaqat xodimlar, balki bank rahbarlari ham zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash kompetensiyalarini oshirishi kerak. Ikkinchidan, fintech kompaniyalar uchun "regulatory sandbox" orqali huquqiy sinov maydonini yaratish, bu orqali innovatsion mahsulotlar xavfsiz va qonuniy sinovdan o'tishi mumkin. Uchinchidan, raqamli infratuzilmaga davlat va xususiy kapitalni jalb etgan holda investitsiya loyihalari shakllantirish kerak. To'rtinchidan, mijozlarga yo'naltirilgan xizmat madaniyatini rivojlantirish uchun marketing va kommunikatsiya strategiyalari yangilanishi lozim. Va nihoyat, komplayens, risk va audit tizimlarining avtomatlashtirilishi banklar barqarorligi uchun muhim poydevor hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston tijorat banklari transformatsiyasi – bu nafaqat texnologik, balki institutsional, madaniy va strategik muammolarni o'z ichiga olgan kompleks jarayondir. Bu yo'lda xorijiy tajriba eng samarali yo'nalishlarni ko'rsatib bera oladi, biroq ularni shart-sharoitlarimizga moslashtirib, strategik konsepsiyalar asosida joriy etish zarur. Transformatsiya nafaqat bank tizimining raqamli bosqichga o'tishini ta'minlaydi, balki O'zbekistonning umumiy iqtisodiy barqarorligiga, xalqaro investitsiyaviy reytinglariga va aholining moliyaviy inklyuziyasiga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot asosida ishlab chiqilgan takliflar davlat siyosati va tijorat banklari strategik rejalarini shakllantirishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi PF-5992-sonli Farmoni "Bank tizimini isloh qilish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash strategiyasi to'g'risida". – www.lex.uz.
2. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. "Banklar raqamli transformatsiyasining baholash mezonlari", 2023-yil. – www.cbu.uz.
3. Deutsche Bank Group. (2022). Annual Report 2022. Frankfurt: Deutsche Bank AG. – <https://www.db.com>.
4. JPMorgan Chase & Co. (2023). How AI and fintech are reshaping global banking. JPMorgan Publications.
5. KakaoBank Corp. (2022). Digital Banking Business Model: Growth Strategy and Performance. Seoul: K-Bank Research Institute.
6. DBS Bank Ltd. (2022). FinTech and Innovation Strategy in Singapore. Singapore: DBS Group Research.
7. Xolboev, M.T. (2021). Bank tizimini transformatsiya qilishda raqamli texnologiyalar va xorijiy tajribalar. // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar – 2021, №3. – B. 45–52.
8. Nurov, B.K. (2020). O'zbekistonda moliyaviy innovatsiyalarni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. // TDIU ilmiy axborotnomasi, №4. – B. 61–66.
9. OECD (2021). Open Banking: Regulatory Approaches and Implementation Worldwide. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.

10. World Bank. (2023). Global Financial Development Report 2023: Fintech and the Future of Finance. Washington, DC: World Bank Publications.
11. Ganiev, S.S., & Qodirov, R.T. (2022). Komplayens va bank risklarini boshqarish tizimi: O'zbekiston va xorijiy tajriba. // Moliyaviy tahlil va audit – 2022, №2. – B. 33–39.
12. Financial Stability Board. (2022). Regulatory Approaches to FinTech Supervision. Basel: FSB Secretariat.

MUNDARIJA

I shu'ba

IJTIMOY-IQTISODIY BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH UCHUN "YASHIL" IQTISODIYOTGA
JADAL O'TISH

Section I

ACCELERATED TRANSITION TO A GREEN ECONOMY TO ACHIEVE SOCIO-ECONOMIC SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS

I секция

УСКОРЕННЫЙ ПЕРЕХОД К "ЗЕЛЕННОЙ" ЭКОНОМИКЕ ДЛЯ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ СОЦИАЛЬНО-
ЭКОНОМИЧЕСКОГО УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

The Development of Marketing Innovations in Retail Trade.....	4
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Направления совершенствования стратегии компании для успешной организации IPO.....	9
Шахзод Сайдуллаев	
"Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish	11
Abdurahmonov Xolboy To'xtayevich	
Тўқимачилик саноати кластерлари инновацион фаолиятининг барқарор ривожланиш муаммолари ва ечимлари.....	14
Икрамов Мақсад Муратович	
O'zbekistonda chakana savdo korxonalarini rivojlanishi va innovatsion faoliyati.....	20
Karimov Baxrom Ilxomjonovich	
Unveiling the Dynamics of Agglomeration Economies in Sustainable Development.....	24
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik mahsulotlari bozorini diversifikatsiyalash usullari.....	28
Raximov Furqat Jalolovich	
Qashqadaryo viloyatida Safari turizmini rivojlantirish dinamikasini o'rganish.....	32
Ro'ziyev Bobir Akramovich	
Брендни шакллантириш ва ривожлантириш бўйича замонавий маркетинг назариялари ва стратегиялари.....	34
Зияева Шахло Шоакбар қизи	
The Development of Marketing Innovations in Retail Trade.....	37
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Ногиронлиги бор шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш масалалари	42
Каримов Бекзоджон Илхомович	
Ichki turizmni rivojlanlantirish tashkiliy mexanizmining asosiy prinsiplari.....	45
Dehqonov Burxon Rustamovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda ko'zi ojizlar bandligining innavatsion yechimi	48
Usmonov Ziyodulla Ulmas o'g'li	
Аудиторлик текширувини халқаро стандартлар асосида ташкил этиш хусусиятлари.....	51
Исмоилова Феруза Исроиловна	

II shu'ba

“YASHIL” IQTISODIYOTGA INNOVATSIYALARNI KENG JORIY ETISHDA
ILMIY TADQIQOT ISHLARINING LOYIHAVIY ISTIQBOLLARI

Section II

DESIGN PERSPECTIVES FOR RESEARCH WORK ON THE WIDE IMPLEMENTATION
OF INNOVATIONS IN THE GREEN ECONOMY

II секция

ПРОЕКТНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ
ПО ШИРОКОМУ ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИЙ В “ЗЕЛЕНУЮ” ЭКОНОМИКУ

Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish.....	56
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Rivojlanayotgan mamlakatlarda fond bozorining rivojlanishi tahlili.....	58
Axmedov Doniyorbek Ulugbek o'g'li	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari.....	60
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Янги Ўзбекистонда инсон экологиясини юксалтиришнинг инновацион механизмлари.....	62
Ҳакимов Назар Ҳакимович, Рахмонов Дўстмурод Абдиназарович	
Тадбиркорлик субъектларини ривожлантиришда саноат ипотекасининг ўрни.....	67
Султанов Бахром Бегдуллаевич	
Ижтимоий ҳимояни ривожлантиришда янгича ёндашувлар.....	70
Каримов Бекзоджон Илхомович	
Капитал бозорини ривожлантириш масалалари.....	72
Турдиева Узайда Омирбаевна	
Инновацион тараққиёт йўлига ўтиш даврида меҳнатга ҳақ тўлашнинг рағбатлантирувчи таъсирини оширирилиши.....	74
Алимжон Қўлматов	
Zamonaviy logistika tizimida marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	78
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
The Development of Marketing Innovations in Retail Trade.....	81
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Innovatsion rivojlanishni baholovchi statistik ko'rsatkichlar tizimini takomillashtirish (xorij tajribasi).....	86
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Махсус иқтисодий зоналар фаолияти самарадорлигини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида.....	90
Давлаев Ғолиб Ашурович	
Hududlarning iqtisodiy jihatdan rivojlantirishda “yashil” iqtisodiyot va “yashil” ish o'rinlarining ahamiyati.....	92
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor og'li	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalar jarayonlarini samarali boshqarish yo'llari.....	94
Safarova Dilfuza Baxramovna	
Ижтимоий харажатларни молиялаштиришнинг асосий масалалари.....	99
Тураев Очил Ярашевич	
Инсофли солиқ тўловчиларни кўпайтириш – солиқ кўрсаткичларининг муҳим омили сифатида.....	102
Абдурасулов Алишер Абдурасулович	
Ўзбекистоннинг солиқ сиёсати – макроиқтисодий барқарорликни таъминлашнинг муҳим омилидир...106	
Ҳотамов Алишер Фарходович	
Мулкий муносабатларни ривожлантиришга таъсир этувчи омилларни тартибга солиш ва самарали бошқариш усуллари.....	109
Бобобеков Эргаш Абдумаликович	

III shu'ba

YANGI O'ZBEKISTONDAGI KO'P VEKTORLI, PROGRAMTIK, KONSEPTUAL ISLOHOTLARIDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI KENG JORIY ETISH ORQALI TARKIBIY O'ZGARTIRISHLARNI CHUQURLASHTIRISH

Section III

DEEPENING STRUCTURAL CHANGES DUE TO WIDE IMPLEMENTATION OF "GREEN" ECONOMY IN MULTI-VECTOR PROGRAMMATIC, CONCEPTUAL REFORM IN THE NEW UZBEKISTAN

III секция

УГЛУБЛЕНИЕ СТРУКТУРНЫХ ПЕРЕМЕН ЗА СЧЕТ ШИРОКОГО ВНЕДРЕНИЯ "ЗЕЛеной" ЭКОНОМИКИ В МНОГОВЕКТОРНЫХ ПРОГРАММАТИЧЕСКИХ, КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ РЕФОРМАХ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Инклюзив иқтисодий ўсиш: назария, муаммо ва уларнинг ечимлари.....	113
Тангрибердиев Сулаймон Камилжонович	
О'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari.....	116
Davranov Iskandar Jumayevich	
Предпосылки развития зелёного финансирования коммерческими банками Узбекистана	123
Шадиева Дилдора	
Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини ошириш йўллари.....	125
Йўлдошев Сафармурод Муҳаммадович	
Анализ и оценка учета финансовых результатов и направления его к совершенствованию.....	128
Шин Инесса Олеговна	
Soliq ma'muriyatchiligini raqamlashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni qisqartirishning ustuvor yo'nalishlari ...	132
Davranov Iskandar Jumayevich	
Йирик инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиш, самарали молиялаштириш манбаларини аниқлаш ва уларни амалга оширишда юзага келадиган асосий хатарлар (рисклар)ни таҳлил қилиш ("Олмалиқ КМК" АЖ мисолида).....	135
Аббосхон Азимов Гайратиевич	
Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини ошириш йўллари.....	139
Йўлдошев Сафармурод Муҳаммадович	
Корпоратив тузилмаларда дебитор қарздорликнинг иқтисодий моҳияти ва асосий мезонлари	142
Мустафаева Шахло Мирзакуловна	
Тижорат банкининг комплаенс назорати, унинг моҳияти ва аҳамияти.....	145
Юнусов Бахтиёр Шавкатович	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	149
Kadirov Laziz	
Xorijiy mamlakat banklarida ilk bor komplayens nazoratiga bo'lgan ehtiyoj hamda sanksiyon komplayensning o'ziga xos xususiyatlari.....	152
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
Raqamli iqtisodiyotda rivojlangan davlatlar tajribasi asosida mehnat unumdorligini oshirish asoslari.....	154
Abduraimov Abdulaziz Ulug'bek o'g'li	
Yer va suv resurslaridan samarali foydalanish asosida o'simlikchilik samaradorligini oshirish	157
Khalimova Dilara Olimboyevna	
Камбағалликни ҳудудларда қисқартиришнинг хорижий тажрибалари.....	161
Ҳамдамов Шаҳзод Илҳом ўғли	
Предпосылки развития зелёного финансирования коммерческими банками Узбекистана	164
Шадиева Дилдора	
O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarida innovatsion faoliyatning ahamiyati va o'rni	167
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li	
Стратегические подходы к устойчивому экономическому развитию туристической индустрии в Паркентском районе: анализ перспектив и определение вызовов	172
Гаппарова Майрамхон Зафар қизи	

Теоретико-методологический анализ социально-экономического прогресса в контексте туристической индустрии Ташкентской области: стратегический обзор и перспективы.....	177
Гаппарова Майрамхон Зафар қизи	
O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarida innovatsion faoliyatning ahamiyati va o'rni	183
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li	
Ижтимоий харажатларни молиялаштиришнинг асосий масалалари	188
Тураев Очил Ярашевич	
Применение цифровых технологий в противодействии финансовым мошенничествам	192
Гадаев Исмаи Ядгарович	
Блокчейн-технологии и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана	196
Кадыров Алишер Исмаилович	
Hududlarda aholi bandligini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda ishlab chiqarish sanoatining o'rni (Qashqadaryo viloyati misolida)	200
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Baxronov Baxriddin Najmiddinovich	
Turistik destinatsiyalar infratuzilmasini shakllantirish va rivojlantirish yo'llari	204
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Tijorat banklari kredit portfelini samarali boshqarish	209
Adilov Mirkomil Miralimovich	
Mamlakatimizda jismoniy shaxslar bo'yicha kredit yuki tahlili	212
Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li	
Davlat oliy ta'lim muassasalarida ta'lim xizmatlari xarajatlari	216
Abduraxmanov Otabek Patidinovich	
Oziq-ovqat bozorini davlat tomonidan tartibga solish yo'nalishlari	219
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ko'rsatkichlarning ijtimoiy omillari va ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish yo'nalishlari	222
S.M.Xolxo'jayev	
Oziq-ovqat bozorini davlat tomonidan tartibga solish yo'nalishlari	225
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich	
Organik mahsulotlar bozorini rivojlantirishda davlat tomonidan olib borilayotgan islohotlarning ahamiyati.....	228
Xidirov Shohrux Bobur o'g'li	
Tibbiy reabilitologiya	231
Mirzaliyeva Surmaniso Alisher qizi	
Kichik korxonalarning mohiyati va uni tarkibiy-nazariy konsepsiyalari	235
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li, Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Innovatsion loyihalarni amalga oshirishning korxonalar samaradorligiga ta'sirini baholash	238
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Tabiiy resurslardan foydalanishda barqarorlikning o'rni: iqtisodiy va ekologik muvozanat	242
Turdiyeva Iroda Ismoil qizi	
O'zbekistonda biznes subyektlarining o'z kapitali strukturasini kengaytirish	245
Adilov Sherzot Shamilevich	
Raqibni orqaga otishning rasmiylashtirilgan modeli	248
A.T.Tangriyev	
O'zbekiston tijorat banklarini transformatsiya qilishda xorijiy tajribalarni joriy etish muammolari	252
Erdonaev Alikul Halimovich	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.